

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/180/2018
Identifikačné číslo spisu: 8416203597
Dátum vydania rozhodnutia: 29.11.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Bajánková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:8416203597.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky X. C., bývajúcej v U., zastúpenej JUDr. Pavlom Torňošom, advokátom, so sídlom v Bratislave, Tomášikova 50/D, proti manželovi B. C. bývajúceho v H. o rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode k maloletým deťom J. C., Z. C., L. C., O. C. a L. C., zastúpených kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Kežmarok, v konaní vedenom na Okresnom súde Kežmarok pod sp.zn. 6P/93/2016, o dovolaní navrhovateľky proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 20. februára 2018, sp.zn. 21CoP/25/2017, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Prešove z 20. februára 2018 sp.zn. 21CoP/25/2017
z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Kežmarok rozsudkom z 1. marca 2017 č.k. 6P/93/2016-58 rozhodol nasledovne tak, že: I. výrokom rozviedol manželstvo účastníkov uzavreté dňa 21. júna 2003 v Kežmarku; II. výrokom na čas po rozvode zveril maloleté deti J. C., Z. C., L. C., O. C. a L. C. do osobnej starostlivosti navrhovateľky, pričom navrhovateľku oprávnil na zastupovanie a spravovanie majetku maloletých detí; III. výrokom otcovi maloletých detí uložil povinnosť platiť výživné na maloletú J. sumou 60 € mesačne, na maloletého Z. sumou 60 € mesačne, na maloletého L. sumou 50 € mesačne, na maloletého O. sumou 40 € mesačne a na maloletú L. sumou 40 € mesačne, vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred k rukám navrhovateľky od právoplatnosti rozsudku o rozvode manželstva; IV. výrokom styk otca s maloletými deťmi neupravil a V. výrokom v prevyšujúcej časti súd návrh navrhovateľky o určenie výživného zamietol.

2. Krajský súd v Prešove uznesením rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil vo výroku I., II., a IV. (§ 387 ods. 1 zákona č. 160/2016 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“). V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie správne pri rozhodovaní o zmene výživného porovnal okolnosti dôležité pre určenie výživného v čase skoršieho rozhodovania a v čase nového rozhodovania

pre posúdenie, či došlo alebo nedošlo k takej zmene pomerov, ktorá by odôvodňovala zmenu posledného rozhodnutia o výživnom. Správne a citlivo súd pristúpil k porovnávaniu pomerov a vyhodnotil relevantnosť zmeny preukázaných nových pomerov. Pristúpil k vykonaniu potrebných zistení ohľadne pomerov v čase pôvodného rozhodnutia súdu, ktorým bola schválená uzavretá rodičovská dohoda, a teda zisťoval minulý stav. Konštatoval, že súd prvej inštancie zohľadnil pri určovaní výšky výživného pre maloletú U. aj plnenie otca vo výške 110,- eur na staršiu dcéru. Vo vzťahu k námietke o nevyporiadaní BSM rodičov poznamenal, že vyporiadanie, resp. nevyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov v dôsledku, ktorého majetok tvoriaci BSM nie vyrovnaný, jeden z rodičov užíva tento majetok vo väčšom rozsahu, prípadne spláca spoločné dlhy, nemôže byť na ťarchu maloletého dieťaťa, pretože záujem maloletého dieťaťa má vždy prednosť pred vyporiadaním majetkových pomerov manželmi, resp. rodičmi. Výslovil, že správny bol postup súdu prvej inštancie pokiaľ považoval zmenu pomerov za relevantnú, vzhľadom na zistený skutočný stav. Prijatý právny záver o preukázateľnej zmene pomerov, ktorá spôsobuje zmenu rozsahu vyživovacej povinnosti považoval za správny. Odvolací súd sa plne stotožnil so závermi súdu prvej inštancie a poukázal na fakt, že k inštitútu výživného pre maloleté dieťa treba pristupovať ako k bazálnemu právu dieťaťa, na ktorom sa majú podieľať obaja rodičia zároveň poukazujúc na fakt, že s narastajúcim vekom, rastom a vývojom maloletého dieťaťa narastajú aj výdavky na neho. Odvolací súd napadnutý rozsudok podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil s výnimkou výroku o zamietnutí návrhu v prevyšujúcej časti. O trovách rozhodol tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu odvolacieho konania, nakoľko návrh zo strany účastníkov na ich priznanie nebol podaný.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie navrhovateľka - matka maloletých detí (ďalej len „dovolateľka“). Navrhla, aby napadnuté rozhodnutie dovolací súd zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Dôvodila, že rozhodnutím odvolacieho súdu došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V danej súvislosti namietala nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia rozhodnutia, jeho zmätočnosť, nepresvedčivosť a nepreskúmateľnosť. Poukázala na nesprávnu formu rozhodnutia prislúchajúcu pre potvrdenie rozsudku; absenciu výroku o trovách konania napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. Z obsahu vyplýva, že odvolací súd sa zaoberal odvolaním manžela - otca maloletých detí, pričom v danej veci odvolanie podala iba ona ako navrhovateľka; odvolaním bol napadnutý výrok III. a V, pričom odvolací súd potvrdil výrok I., II., a V.; a na záver poukázala na skutočnosť, že odvolací súd sa v rámci rozhodnutia zaoberal inou ako predjednanou vecou, a to zvýšením výživného ohľadom maloletej U., zatiaľ čo predmetom daného konania je úprava starostlivosti k maloletým deťom J., Z., L., O. a L.. Z daného vyplýva extrémny nesúlad odvolaním napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie z 20. februára 2018 č.k. 6P/93/2016-58 a odvolacími dôvodmi uvedenými navrhovateľkou v odvolaní. V konaní teda podľa jej názoru došlo k nesprávnemu procesnému postupu podľa § 420 písm. f/ CSP a porušeniu práva na spravodlivý proces.

4. Otec maloletých detí vo vyjadrení tiež poukázal na rozpor napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu tým, že v predmetnom odôvodnení sa jedná o zvýšenie výživného na maloletú U., ktorá nie je jeho dcérou. Vyjadril domnienku, že pravdepodobne boli v rámci napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu rozpísané dve rozdielne konania.

5. Kolízny opatrovník uviedol, že v celom rozsahu trvá na svojom vyjadrení zo dňa 1. marca 2017, ktoré je uvedené v zápisnici Okresného súdu Kežmarok sp.zn. 6P/93/2016.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 427 ods. 1 CSP), a to oprávnenou osobou, po preskúmaní prípustnosti dovolania dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

7. Na konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých sa s účinnosťou od 1. júla 2016 vzťahuje zákon č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“). V zmysle § 2 ods. 1 CMP sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže CMP neustanovuje inak, dovolací súd ďalej skúmal možnosť aplikácie

ustanovení CSP pre konanie o dovolaní navrhovateľky - matky maloletého dieťaťa.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Dovolateľka vymedzila dovolací dôvod ako porušenie práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP), pričom táto vada mala spočívať v nedostatku riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia rozhodnutia poukazujúc na jeho zmätočnosť, nepresvedčivosť a nepreskúmateľnosť. Poukázala na to, že z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu nie je zrejmé, či v dovolacom konaní posudzoval navrhovateľkou napadnutý rozsudok Okresného súdu Kežmarok č.k. 6P/93/2016-58 zo dňa 1. marca 2017. Z odôvodnenia rozhodnutia nie je zrejmý vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení vecnej správnosti a právnymi závermi odvolaním otca napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie č.k. 15P/406/2012-38 na jednej strane a námietkami a odvolacími dôvodmi navrhovateľky uvedenými na strane druhej, nakoľko v danom konaní bolo odvolanie podané iba ňou, pričom z obsahu vyplynulo, že odvolací súd posudzoval odvolanie podané otcem. Namietala, že odvolací súd sa v rámci rozhodnutia zaoberal inou ako prejednávanou vecou, a to zvýšením výživného ohľadom maloletej U., zatiaľ čo predmetom daného konania je úprava starostlivosti k maloletým deťom J., Z., L., O. a L.. Vzhľadom na uvedené sa podľa nej jedná o extrémny nesúlad s odvolaním napadnutým rozsudkom súdu prvej inštancie (č.k. 6P/93/2016 - 58 z 1. marca 2017) a odvolacími dôvodmi uvedenými ňou ako navrhovateľkou v samotnom odvolaní.

10. V preskúmvanej veci došlo podľa názoru dovolacieho súdu postupom odvolacieho súdu k naplneniu vady vyplývajúcej z ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Táto vada spočíva v zmätočnosti a vnútornej rozpornosti rozhodnutia odvolacieho súdu. Dovolací súd zistil právny, ako aj skutkový extrémny nesúlad rozhodnutia odvolacieho súdu s odvolaním napadnutým rozsudkom súdu prvej inštancie a odvolacími dôvodmi uvedenými navrhovateľkou v odvolaní. Predmetom konania je rozvod manželstva a úprava výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode k maloletým deťom J. C., Z. C., L. C. O. C., a L. C. s poukazom na to, že podaným odvolaním navrhovateľky bol napadnutý výrok III. (ukladajúci povinnosť odporcovi zaplatiť výživné na maloleté deti), a výrok V. (zamietnutie návrhu navrhovateľky v prevyšujúcej časti o určenie výživného), zatiaľ čo odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výrokoch I., II. a IV., uvádzajúc v bode 1. odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, že predmetom konania je zmena rozhodnutia Okresného súdu Poprad č.k. 15P/406/2012-38 zo dňa 24. apríla 2013 ohľadne zvýšenia výživného na maloletú U.. Navrhovateľka v rámci odvolania namietala skutočnosť, že súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil aktuálne zárobkové schopnosti a možnosti otca, ktoré nedovoľujú stanoviť vyššie výživné, a z toho dôvodu bol jej návrh vo zvyšnej časti o určenie výživného zamietnutý. Z daného vyplýva zrejmý nesúlad rozhodnutia odvolacieho súdu s podaným odvolaním navrhovateľky. Odvolacím súdom boli prejednané námietky, ktoré neboli vôbec predmetom odvolania s tým, že ani nesúviseli s predmetom konania a neboli namietané navrhovateľkou. Z obsahu odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia je zrejmé, že odvolací súd sa nezaoberal odvolaním podaným odvolateľkou, ale absolútne iným podaním nesúvisiacim s prejednávanou právnou vecou s inými účastníkmi konania (viď. bod 13, 14, 17, 18 a 19).

11. V tejto súvislosti je právne významné ustanovenie § 220 ods. 2 CSP, podľa ktorého v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

12. Štruktúra odôvodnenia rozhodnutia je v priamej spojitosti so základným právom na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Ak súd pri odôvodňovaní rozhodnutia nepostupuje spôsobom, ktorý záväzne určuje ustanovenie § 220 ods. 2 CSP dochádza nielen k tomu, že rozhodnutie

je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov alebo pre ich nezrozumiteľnosť, ale aj k tomu, že základné právo na súdnu ochranu nie je naplnené reálnym obsahom. Konanie a rozhodovanie všeobecných súdov sa uskutočňuje v predpísanom ústavnom a zákonnom rámci, rešpektovanie ktorého vylučuje svojvôľu v ich postupe, pričom vylúčenie svojvôle sa zabezpečuje viacerými prostriedkami, vrátane ich povinnosti svoje rozhodnutia odôvodniť. Odôvodnenie rozhodnutí dovoľuje účastníkom konania posúdiť ako súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné predpisy a akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodovaní o veci.

13. Vydaním nepreskúmateľného rozhodnutia sa účastníkovi odníma možnosť v odvolacom konaní riadne brániť svoje práva a oprávnené záujmy nakoľko je problematické zaujímať stanoviská k nezrozumiteľnému alebo nedostatočne zdôvodnenému rozhodnutiu. Skutočnosť, že došlo v konaní k procesnej vade podľa § 420 písm. f/ CSP je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne. Dovolaciemu súdu preto neostalo iné, než rozsudok odvolacieho súdu vo výroku, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie, zrušiť a vec mu v rozsahu zrušenia vrátiť na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 CSP v spojení s § 450 CSP).

14. O trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania rozhodne odvolací súd (§ 453 ods. 3 CSP).

15. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.